

УДК 631.362

РЕЗУЛЬТАТИ ДООЧИЩЕННЯ НАСІННЯ ПРОСА НА РЕШЕТАХ

Жмурко Г.Т., Волошина А.Г., Козій О.Б.

(Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка)

Насінневий матеріал елітного насіння проса сорту Вітрило, урожаю 2019 року, після очищення на повітряно-решетній машині Пектус Гігант К 531/1 включав: 97,92% необрушеного насіння основної культури, 0,16% проса, 1,69% обрушеного насіння проса (пшона) та 314 шт/кг насіння сорго, що становить 0,19% від маси фракції. Маса 1000 штук насінин основної культури становить 6,98г. Такий матеріал як за вмістом насіння основної культури, так і за засміченістю не відповідав вимогам ДСТУ 2240-2003 р. В кондиційному насінневому матеріалі, насіння основної культури має бути не менше 99,0%, насіння інших культурних рослин не більше 2 шт/кг, а насіння бур'янів не більше 4 шт/кг. Аналіз розмірних характеристик компонентів насінневої суміші проса показує, що необрушене просо можна повністю відокремити на решеті з круглими отворами Ø2,5 мм. Насіння сорго за розмірами практично однакове з розмірами насіння проса. Обрушене насіння основної культури можна відокремити на решетах з прямокутними отворами.

Дослідження можливості доочищення насінневого матеріалу проводили послідовним розділенням на решетах з круглими отворами з Ø2,5 мм та прямокутними отворами 1,8 мм. Так за один пропуск через решето з круглими отворами з Ø2,0 мм у сходову фракцію, яка склала 6,88% від маси вихідного матеріалу, повністю видалилось необрушене насіння проса. Насіння основної культури цієї фракції 98,36%, причому це насіння найбільш виповнене, маса 1000 штук насінин становить 8,50 г, що на 1,52 г більше маси насіння проса вихідного матеріалу. Вміст насіння сорго у цій фракції зменшилось до 195 шт/кг, а пшона до 0,06%. У проходовій фракції, яка складала 93,12% від маси вихідної фракції, насіння основної культури становило 97,89%. Основною домішкою цієї фракції складала обрушене насіння основної культури - 1,81%, крім того насіння сорго в цій фракції збільшилось до 323 шт/кг у порівнянні з вихідним матеріалом.

Пролодову фракцію доочищали на решеті з прямокутними отворами, шириною 1,8мм. З сходом з решета виділилось 49,61% матеріалу від загальної маси фракції що досліджувалась, яка за вмістом насіння основної культури на 0,6% перевищує вимоги ДСТУ на елітний посівний матеріал. Обрушеного насіння основної культури зменшилось до 0,02%, а маса 1000 штук насінин становила 7,10 г, що вище на 0,12 г вихідного матеріалу, і на 0,23 г насіння проходової фракції решета з круглими отворами. Не відповідність вимогам ДСТУ цей матеріал має лише за вмістом насіння сорго, якого в даній фракції залишається 300 шт/кг. Проходова фракція, яка за масою складає 43,51%, за всіма показниками не відповідає вимогам ДСТУ до елітного посівного насіння. Слід зазначити що основна культура (просо), яке виділилось в цю фракцію, за масою 1000 штук насінин на 0,50 г менше ніж у сходовій фракції. При достатній кількості посівного матеріалу, вміст цієї фракції доцільно використати для виробництва пшона.

Список літератури

1. Бакум М.В. Вплив кривизни решета на ефективність розділення насінневої суміші ріпаку / М.В. Бакум, С.О. Харченко, М.М. Кречот, М.О. Винокуров, О.В. Синяєва, О.С. Вотченко, А.С. Павленко // Вісник ХНТУСГ, «Механізація сільськогосподарського виробництва» Вип. 180 - 2017- С.5-12.